

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, Anno M.D.C.XIII

De orationis compendio. Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48624)

De Orationis Compendio. Cap. II.

23 **A** Mor temporalium omnium
 malorū origo est: qui ex meli-
 orū, hoc est, æternorum igno-
 ratione promanat: non enim animus
 diuinarum rerum conscius ad fluxarū
 rerum utilitatem degeneraret. Ignora-
 tio verò hæc nocentissima, ex inconfi-
 deratione procedit: constat quippe as-
 pirantibus ad cœlestium cognitionem
 lumen cœleste minimè deesse.

24 Triplex bonigenus, quo capitur
 cor humanum, in hoc planè cœlesti ex-
 ercicio cumulate prouenit: vtile vsque
 ad quandam immunitatem à bonorum
 vtilium indigentia: constat enim viros
 orationis studio deditos, minùs quam
 alios, fame, siti, frigore, calore vexari, ac
 propterea victum, vestitumque parcif-
 simè requirere: honestum vsque ad ex-
 celsam cum Deo familiaritatem: dele-
 ctabile, vsque ad ineffabiles, castissi-
 masque paradisi delicias, quæ foeliciter
 hic palibantur.

25 Est prætereà facilis hæc exercita-
 tio, & cuius quantumuis agresti
 homi-

Q

homi-

homini peruia; eò quòd inest in natura semé illi^o, què admodū & aliarū virtutū, quarū act^o naturę ductu, imperfectè saltem obeuntur, & quod pluris est, diuinę gratię afflatu, qui non deest, passim à rusticis, & ignaris etiam mulierculis frequentatur; vt nemo iure possit difficultatem prætexere, quod vel hac ratione conuincitur.

26 Nemo est adeò ferus, qui saltem periculus, & calamitatibus obsessus, nesciat cogitare Deum vbique præsentem posse mala illa depellere, ac ex illa fide, eum pro malis auertendis deprecari, optare què illius gratiã inire: quod perfectò nihil est aliud, quàm orare, iuxta definitionem orationis à sanctis Patribus traditam, quæ sic habet: Oratio est eluatio mentis in Deum.

27 Orationis partes sunt, Præparatio, Lectio, Meditatio, Gratiarum actio, Oblatio, Petitio.

28 Præparatio est duplex: remota, & proxima. Remota est fuga occasionū distractionis, & abdicatio curarū. Proxima verò constat consideratione diuinę
Ma-

Maieſtatis, vnde oritur affectio reuerē-
 tiæ ob celsitudinem, & amoris: ob di-
 gnationem: non enim parum commo-
 uetur cor, cum animaduertit ſe à diuina
 Maieſtate ad colloquium admitti. Exo-
 ritur etiam affectus humilitatis ex confi-
 deratione propriæ vilitatis, qua conſtat
 etiã præparatio, tantò quippè vilior ho-
 mo ſibi videtur, quanto altioris eſt, cum
 quo verba facit, & quia vilitas ſumma
 in peccato ineſt: ex quo ſibi homo tur-
 piſſimus, abiectiſſimusquē videtur, pec-
 cata execratur, & odit: & viliffimus iam
 homo ad Maieſtatis ſupremæ colloqui-
 um, ceu quidam Publicanus, dimiſſis o-
 culis ſe metipſum accuſans orationem à
 fundamento humilitatis incepturus ac-
 cedit.

29 Lectio præmittenda, vel ſubijcienda
 præparationi (neque enim ordo neces-
 ſarius eſt) debet ad rem pertinere, vt ſci-
 licet ſit ad cor permouendum opportu-
 na; quales paſſim ſuggerunt opuscula
 pia de meditationibus inſcripta, Lectio
 ſit ſedata, ſit altè perpenſa, ſit non ſci-
 endi, ſed Deum amandi ſtudio accepta:
 & cum ſentētix cuiuſpiam vim animus

Q 2 ſentit,

sentit, & vrgetur; à lectione desistatur;
 ac sententia illa digeratur, & expendatur:
 quod meditando efficitur; vt affectus inde
 diffultent; quibus voluntas ignita flammescat.
 Et quidem præscriptiones hæc ubiq; in lectione
 obseruandæ sunt, si fructū inde q̄s referre desiderat.
 30 Meditatio, quæ nihil est aliud, quàm
 discursus intellectus volūtatē ad bonum
 hortantis, vel à malo dehortantis, lectionem
 piā ad opus orationis selectā pensitat, &
 digerit, quasi cibum, quo voluntas alitur,
 & conualescit: ac propterea meditationis
 modus iuxta voluntatis opus est ineundus:
 vt scilicet meditatio tanquam instrumentum
 quoddā vsurpetur, quo voluntas afficitur ad
 honestum; ac proinde, nec nimium procurrat,
 nec lentescat: sed eo dumtaxat modo exerceatur,
 qui cordi subserviat: vt cum voluntas exardescit,
 intercidatur, quoad vsq; calore illo defervescente
 repetere illā oporteat. Impēsus .n. in affectū,
 quā in meditationē ipsam incumbendū est;
 adeò sanè, vt quo breuior, & concisior
 meditatio, eò fœlicior oratio esse soleat,
 multiplici nempe affectu fœcunda.

31. Meditatio fit bifariam, vel de rebus, quæ sensu percipi possunt sub imaginibus corporeis; vt de actibus passionis Christi: vel de rebus intellectualibus, vt de diuina bonitate, aut pulchritudine: quæ licet sub aliquibus etiam corporeis imaginibus concipiantur, propriè tamè id non exposcunt: sed tota propemodū res, sine imaginum concursu, ab intellectu peragitur.

32. Iuxta hos autem meditandi modos, duplex Dei præsentia distinguitur, imaginaria iuxta primū, intellectualis iuxta secundum. Est autem præsentia Dei quædā applicatio mentis, & affectus ad Deum, resquæ diuinas, vel imaginario, vel intellectuali modo conceptas,

33. In meditationis excursu plura sunt accuratè perpendenda.

Primò, Res, quarum imagines concipimus propè, vel intra nos cogitandæ, ne animus euagetur.

Secundò, Non est infigenda imaginatio ijs phantasmatis, quæ componit, ne decipiatur, vera putans, quæ vehementer cogitat.

Tertiò, modicè speculandum, & in affectus impèsius incūbēdū. Quar-

Quartò, Voluntas ſibi temperet, ne quid nimis: ne ſcilicet nimio conatu, quo caput læditur, deuotionis ſenſum quaſi torculo nitatur exprimere: ne uel cum Dei ſenſum naſta eſt nimis dilate- tur, & commoueatur, ſed fruitioni ſe- dataſſueſcat.

Quintò, Attentio magna præſtetur; at non ſine modo; ſub initium præſerim, ubi animus deſatigandus non eſt, quo- uſque orandi procurſu concitetur.

Sextò, Non in quouis Dei gultu ſub- ſiſtendum, ſed inſiſtendum, ut berius cor perfundatur, ac caeleſti pluuiã ſecundetur: nam modica deuotio facile attingitur, & intercudit.

Septimò, Quando fiat ſpiritus, ubi- cumque id acciderit, arripiatur (ſi fieri poteſt) inſpiratio; quæ eſt ſibilus paſto- ris ouem ad paſtum uergentis; & oratio- ni uacetur. Quapropter tametiſi ex ma- teria orationi præparata quis euocetur Dei ſenſu ad res alias, de quibus mini- mè cogitarat, ſinat ſe duci quò uocatur.

Octauò quando uoluntas ardere in- cipit, intercuditur diſcurſus, & affectus inualeſcat.

Nonò

Nond, Si affectus nimis inflāmetur, interdum illum intercidere, & ad alia, quibus voluntas minus vrgetur, diuertere oportet; ne cor lædatur, sed requiescat.

Decimò, Imaginibus, quæ cogitando componuntur, ne facilè credatur: eadē imago, puta Christi, & à Deo, & à demone, & à propria imaginatione componi solet: ac proinde consilio res decidatur.

Vndecimò, Nonnulli vix modica egent meditatione, vel ob ante actum meditandi studium, quo voluntas conuicta, benè affecta est, quod virtutis est argumentum, vel ob animi teneritudinem, quod solet esse mollis naturæ vitium, quod attentè perpendatur.

Duodecimò, Aliqui pollent imaginādi vi, & quicquid libet ita figurant, vt lineamenta quoque, minimasque corporis partes, quasi ad viuum exprimāt: qui periculo illusionum patent, & frequentissimo cōsilio & correctione imaginationis egent.

Decimo tertio, Alij nihil ferè imaginatione componere valent: quos ariditas vexare solet, quasi imperfectè saltem.

tem imaginari queant (quod satis est, neq. n. expressio imaginu multa requiritur) intellectualia pura, ne statim arripiant: sed si prorsus inepta imaginatio est, de Magistri consilio, orationi, ac Dei præsentia, intellectuali vacare fas erit.

Decimò quarto, Si quis imaginandi vi polleat, & uniuersè, quiuis alius multiplicia capita vitet: ne scilicet distinctas imaginum partes, puta, manus, pedes, latus, Christi, ad singulos affectus, vel actus, dum orat, vel recitat, adoret: (notet enim capiti vehementer saltus hic multiplex, & breui orationi reddit ineptum:) sed toti simul Christo impensius, & prudentius vacet.

Decimoquintò, Meditantes multis distractionibus infestati ante statas orationis horas, occasiones immodestia, ac verborum diligenter vitent, nec aliquid nisi Iesum Christum scire velint: quòd si nec sic se intus colligere possint, enitantur inter orandum cogitationes importunas excutere: quòd si neque hoc modo quiescant, aliquam precationem, puta, Dominicam, seu Psalmum,

mum, vel sola imaginatione, si cum alijs orent, vel si soli ore quoque recitent: ac ea verba intercalatis breuioribus meditationiunculis expendant: quòd si neque sic cogitationum importunitas cesset; si priuatim agant, lectione libri p*ij*, cum admixta meditatione, orationis vice vti poterunt.

Decimo sextò, De orationis, seu meditationis materia nihil certè definiatur: ea quippe materia cuique salubrior est, vnde vtilitas maior existit: quòd cū ex ingenij, diuinitq; adiutorij collatione. sit decernendum, consultatione res statuatur. Hæc omnia, quæ de meditatione præscripsimus, à iunioribus Fratibus, non sine consilio Magistri agèda sunt: quod vniuersè in alijs rebus, sed ijs præcipuè, quæ ad orandi peritiam spectant, vbi multa pericula oriri possunt, exactius obseruandum est: quapropter mox vt aliquid insolitum, vel dubium acciderit, sine vlla mora, obedientiæ oculum Fratres nostri consulant, ne se præcipites agant.

34. Postquam quis meditatus est, ac intellexit vim beneficiorum Dei, quid ipsa me-

Q5

sa me-

sa meditatione ponderantur, apposite
 subtextit gratiarum actionem: ut si de
 Christi crucifixione cogitavit, qua quis
 scit se fuisse redemptum, oportunè gra-
 titudinem concipit; ac singulari bene-
 ficio, quod tunc expendit, cetera siue
 generalia, siue peculiaria subnectit sub-
 iecto breui catalogo, quem à creatione
 auspiciatus mente percurrit: & ut grati-
 tudo coalescat, cupit uniuersa corda,
 quæ in cælo, siue in terrarum orbe Deo
 accepta sunt, sibi tradi: ut immensam
 gratitudinè è tot cordib⁹ exultantè dul-
 cissimo Deo suo, vno corde, rependat.
 Cupit autem imprimis cor Beatissimæ
 Virginis, & (quod fœlicius est) ipsius
 D.N. Iesû Christi cor adipisci, ut fiat ve-
 hementior æstus gratitudinis qua fla-
 grare desiderat.

35 At quia gratitudinis virtus, quæ semel
 excitauit affectum (quoad per eam fieri
 potest) gratiam referre molitur, aptè
 gratiarum actionem subsequitur obla-
 tio; quæ gratiam multis actibus repen-
 dere tentat. Quapropter ipsi gratiarum
 actioni multiplex oblectatio annecten-
 da est. Pro beneficijs videlicet acceptis,

ac figillatim, pro beneficio, quod medi-
tando perp̄sum est, dulcissimum D. N.
Iesum Christum, ac Beatissimam Virgi-
nem cum eorum meritis, propriamque
similiter personā, cum cogitationibus,
verbis, ac operibus vniuersis in hostiam
laudis, & gratiarum actionis affectu ar-
dentissimo expedit offerre; ac vniuersa
corda, quæ vbiq̄ Deo placent, eodem
mystico sacrificio simul immolare.
Quod certè sacrificium poterit etiam,
ac debet offerri pro peccatis, ac in
hostiam pacificam pro ijs bonis impe-
trandis, quibus eget, qui orat, quousque
ipso Deo fruatur: & denique in holo-
caustum ad ineundam cum Deo cordis
vnionem, & ad diuinæ Maiestatis con-
fessionem, ac potestatem: vt quadru-
plici hostia distinctis cordis motibus, ac
directionibus expressa, quælibet co-
gitatio, vox, siue actio quadrifariam
Deo fiat accepta, & quaternis meritis
aucta.

36 Oblationi concinnè annectitur peti-
tio; appositè quippè petit id, pro quo
pretium offert. Patet autem ex enume-
ratione quatuor hostiarū, quas pau-

Q 6 lo

ofre
fide
quis
gra-
me-
sue
ub-
one
rati-
rda,
Deo
sam
dul-
dat.
imz
ofius
ve-
fla-
mel
fie-
apte
ola-
en-
um
en-
tis,
36

lò ante recensuimus, eū, qui orat, semetipsum D. N. Iesu Christo, ac Beatissime Virgini sociatum, cum suis meritis vniuersis offerre in hostiā pro peccato, & hostiam pacificā, hoc est, ad noua beneficia impetranda (vt reliquas duas hostias, non adeò propriè huc spectantes prætereamus.) Est ergo postulaturus admodum impensè, veniam peccatorū, & mox bona illa vniuersa, quibus eget, vsq; ad optatissimum ipsius Dei conspectum, ac fruitionē: sigillatimq; deponet verā peccatorum penitudinē, & humilitatem, Theologicasq; virtutes, & præsertim diuinæ bonitatis amorem: ac denique virtutem eam, qua se magis indigere, & eius passionis, seu tentationis victoriam, qua se magis vtgeri, pernoscit. Quæ certè omnia, cum cæteris bonis non sibi tantum, verum & Ecclesiæ toti, ac vniuerso humano generi, quoad licet, exposcet, vt neminem lege charitatis excludat.

37. At quod in petitione potissimū exquiri debet, est inconcussa quædā fidei firmitudo, vt nihil hæsitet, qui postulat; sed certò statuatur se bona, quæ de-

postulat,

poscit, per Christum obtenturum: quam certè firmitatem è tribus subiectis rationibus, in capite de spe fusius expensis; quibus nemo mentis compos valet oblucri, poterit haurire.

38 Prima, Deus suo pte ingenio est ad benefaciendum, ac miserendum propensissimus, quia est infinitè bonus; quod ipse luculentissimè ostendit, cum non rogatus, sed nativa sua bonitate flexus filium suum neci tradidit pro me. Si ergo non interpellatus mihi immerito, ac in peccatorum cœno iacenti filium dedit; quis nisi plane stolidus, vel insanus dubitabit, an mihi, nō iā peccare cogitanti, sed peccatorum veniam, & alia ei gratissima, sed multo minora bona postulanti, sit veniam indulturus? Certe ratio hæc euincit, vel me dementem esse, vel debere, sine vlla hæsitatione, quicquid confert ad salutem æternam postulare.

Secunda: Certum est dulcissimum D. N. Iesum Christum, ita pro me mortui traditum, ac si pro nullo alio traditus fuisset: non enim mihi magis officit aliorum salus, nec magis à me sanguis il-

Q 7

lius

lius diuertitur. quàm si pro me solo illum effudisset, nec de alio quouis redimendo cogitasset; quod Apostolus sensisse videtur, dum ait: Viuo in fide filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me Statuamus igitur me non vniuersorum hominum scelera, sed pauciora perpetrasse, ac de illorum remissione apud Patrem æternum agere, interposito toti^o sanguinis filij eius precatio, vt mihi clementissimus Pater ignoscat: vbi ex hypothesi) de vnius dumtaxat hominis peccatis condonandis agitur, ac si nemini, præterquam mihi, parcendum esset. Qua in re, quis, obsecro, tam rudis, vel amens erit; vt non animaduertat, se, omni hesitatione depulsa, debere fidentissimè postulare: non enim hæc ratio, alia minùs firma, quàm doctrina ipsius veritatis innititur, vt mirū sit, quomodò spei infirmitate laborè.

40 Tertia. Super alia spei fomenta est insignis illa promissio, qua D. N. Iesus Christus semetipsum nobis addixit auiens. Omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis: quibus certè verbis, ita spem me-

- ama

am studuit promouere, vt nullo modo.
quid aptius, & ad eam erigendam effi-
caciùs possim excogitare.

41 Exigit quippè à me, vt credam, illū,
bona quæ posco, mihi velle prestare;
quo quid facilius? Si enim ille suap^e na-
tura ad benefaciendum propèlissimus
est (vt prima ratione patuit) & præterea
neci traditus est, vt eo pretio obtinerem
ego bona, quæ posco, (vt secunda ratio-
ne constitit) & demum firmissima pro-
missione semetipsum obligauit, vt ea
bona largiretur (quod tertia ratione li-
quet) quid facilius; quam eorum impe-
trandorum fidē concipere? quin & illa
denique obtinere? Si enim adhibeo cō-
ditionem, sub qua, is illa pollicitus est,
nunquid credi pōt, me illa non obtētu-
rum? minimè quidem. Et profectò ratio
hac conuincit, me quodammodò de-
mentatū esse, si bona salutis æternæ mi-
nùs fidenter exposco.

42 His ergò tribus rationibus erectus;
hac vltima orationis parte, ex qua vi-
ctoria pendet, vsurus sum, sicut scri-
ptum est: Si quis vestrum indiget sa-
pientia, postulet à Deo, qui dat omnibus
afflu-

affluenter: postulet autem in fide nihil
hæsitans: ac in hunc modum compen-
dium orationis absoluitur.

De deuotione in commune. Cap. II.

EXploratum est celeste orationis ex-
ercitium esse quandam veræ deuo-
tionis officinam: deuotionemq; ipsam
(quæ principalis religionis actus est) esse
orationis scopum, siue fructum.

2. Est autem deuotio actus voluntatis,
quo se promptè ad famulatum Dei tra-
dit; cuius laus multis ex capitibus ma-
xima est, ex eo præcipue, quod animæ
pinguedo fit: quod satis diserte. regius
Vates ostendit aiens: Sicut adipe, & pin-
guedine repleatur anima mea: & statim
eius adipis notissimum indicem, vocale
laudem, adiecit aiens: Et labijs exultati-
onis laudabit os meum.

3. Efficit quippe totum hominem ex-
peditum, & alacrem, vt & animo, & cor-
pore actus pios exerceat: nullus labor,
anxietas nulla, infestatio nulla est, quæ
non illa voluntatis alacritas, seu prom-
ptitudo depellat.

4 Res